

Lív nyelvmutatvány.

Az alább következő lív mesét, a mint többi lív anyagomat is, azon a tanulmány-úton jegyeztem föl, a melyet 1888 őszén Kurland lív partján tettem. A nyelvjárás, melyből a mutatvány közölve van, csak egy faluban dívik: *Íra*, németül *Gross-Irben* faluban. A Sjögren-Wiedemann-féle lív grammatika ezt a nyelvjárást, mely mint közvetítő a nyugati és keleti nyelvjárás közt érdekes, nem ismerteti (l. fent 256. l.). Ez a mese tehát az első, a mely ezen a nyelvjáráson jelenik meg.

A mi az itt használt átírást illeti, említendő, hogy a menyire lehetett, azzal az írásmóddal éltem, mely e folyóiratban divatos. Ugyanazon okból az írásmód valamivel 'nagyoltabb', mint a melylyel az anyag végleges közlésekor szándékozom élni.

Az új betűkről a következő megjegyzést tartom szükségesnek. *q*, mindig hosszú ($\bar{q}$), jelöli a labializált *a*-t (magyar rövid *a*), mely ebben a dialektusban az első szótagnak eredeti hosszú $\bar{a}$ -ját valamint később megnyújtott *a*-ját helyettesíti.

i jelöli azt a hangot, mely úgy képződik, hogy az ajkak visszavonódnak és ugyanekkor a nyelv is visszahúzódik, jóformán ugyanabba az állásba, mint az *u*-nál. Akusztikai benyomása meglehetősen ugyanaz, mint az orosz *и*-é hangsúlyos szótagban. Egészen helytelen Sjögren-Wiedemann leírása, hogy ez a hang *ü* és *ö* között állana.

e és *o* csak mint utolsó componensek *ie*, *uo* (*i^e*, *u^o*, szó kezdetén *je*, *vo*) diphthongusokban fordulnak elő. Mind a kettőnél az ajkak körülbelül ugyanabba az állásba húzódnak vissza, mint az *e*-nél s a nyelv is visszahúzódik jóformán az *o*-nak megfelelő állásba. Az egyetlen különbség az, hogy az *o* hátulsóbb nyelvállással képződik. Legtisztábban lépnek föl ezek a hangok a szó kezdé-

tén (*je, ve* kapcsolatokban), míg *ie, ue* diphthongusokban képződésük tökéletlen, és az előttük álló vocalis színezésükre hatással bír.

ö-vel jelöltem itt az *üö* diphthongusnak utolsó componensét, mely nagyon hasonlít az *e*-hez, de az első labialis componenstől külön színezése van.

ø-vel van jelölve az a hangsúlytalan szótagban előforduló «mixed»-vocalis, a mely meglehetősen úgy hangzik, mint a német *e* ebben a szóban *knabe*.

ü és *ö* ennek a mesének elbeszélőjénél észrevehetőleg labializáltak. A fiatalabbaknál *ü ö* helyett már tiszta *i-t, e-t* hallani.

Reducált *i, u* («*i, u* consonans») mint diphthongusbeli első componens itt kis betűvel a sor fölött van jelölve; mint második componens pedig, a mely esetben sokszor secundaris hangfejlődés következtében nyúlt meg, *i*-vel, *u*-val. Említendő egyébiránt, hogy a reducált *u-t* a legtöbbek dentilabialis articulációval ejtik.

Apostroph-jellel itt egy különös hangejtést jelölök, a melyet megakadó hangejtésnek nevezhetünk (l. fent 258. lapon). A zöngé képződésében való megakadást értünk rajta, mely úgy történik, hogy a hangszalagok rezgés közben záródnak. A megakadás eshetik

1. hosszú magánhangzóra (jelölés: apostroph magánhangzó után), pl. *tü'gød* (finn: *tuhkat*) hamu, *mä'* (finn *maahan*) le, *tubä'* (finn *tupa*) szoba; tkp. *tü'ugød* stb.

2. *ie, ue* diphthongusra a componensek közé (jelölés: apostroph a componensek közt), pl. *ti'edä* (finn *tehdä*) tenni, *tu'ødäb* (finn *tohtii*) mer.

3. *i, u* «consonans»-ra (t. i. *ai, ou* stb. féle diphthongusokban) és *l, r, n, m* liquidákra, ha rövid magánhangzó után következnek (jelölés: apostroph az első «consonans»-betű után), pl. *ai'läb* (finn *ajelee*) siet, *sou'* (finn *savu*) füst, *pim'do* (finn *pimeä*) sötét, part. *kal'lä* (finn *kalaa*) nom. *kalä'* hal; tkp. *ai'üläb, pim'mdä* stb.

4. rövid magánhangzóra, ha a magánhangzó után *g, d, b, z, ž* következik (jelölés: apostroph a magánhangzó után), pl. *ka'gl* (finn *kaula*) nyak, *vo'droz* (finn *ohra*) árpa, *tu'bbä* (finn *tupaa, tupaan*) szobát, szobába, *vi'zzä* (finn «*visaan*») zárva.

A quantitást illetőleg említendő, hogy a megnyújtott magánhangzó a második szótagban valamivel rövidebb, mint az első szótagbeli hosszú vocalis.

Mássalhangzók hosszúságát kettős írással csak két magánhangzó közt jelöltem, de a szótag végén jelöletlenül hagytam. Egyáltalában megjegyzendő, hogy rövid magánhangzó után a szótagvégző consonáns hosszabb, ha a második szótag vocalisa gyöngült (elveszett vagy *a*-vé, *i*-vé változott), pl. *randə* (tkp. *ranndə*, finn *rantaan*), nom. *rānda* (finn *ranta*); part. *mustə* (tkp. *musstə*, finn *mustaa*), nom. *mustā'* (finn *musta*) fekete; hasonl. *villə* (finn *villaa*), nom. *vīla* (finn *villa*) gyapjú, *kan'nə* (finn *kanaa*), nom. *kanā'* (finn *kana*) tyúk.

Aigā'list rou'ž «a határi nép» — a mi a tartalmát illeti — ugyanazt a szerepet játssza, mint «*Hölmöläiset*» a finneknel: együgyűség, ostobaság képviselői.

Aigā'list rou'ž ne ā't tu'bbə ürgənəd ti'édə. Siz ne āb uot mit ū'tə lä'bbə tiēnəd, agā' tubā' um' vōnd pim'də. Siz ne ā't nustā'nəd ti'ēsəmi'éd, las ti'ēsəmi'éd sprī'ēžgəd, kui' tu'bbə vālda sāb si'zzəl. Sis ti'ēsəmi'éd ā't kītənəd, laz vītā'g jēgā' ūks ū'd k'ot un laz läkkəd ulzə, las tiēgəd k'ot sū vāldin, siz lä'b vālda k'ot si'zzəl un siz las pangəd vägi aššə k'ot sū vi'zzə, ku vālda āb lä' ulz, siz laz vīgəd tu'bbə un laz laskəgəd k'ot sū tū'z vāldin, siz läji tubā' vālda. Agā' iz ne ā't kāndanəd pāva le'b: tubā' kui' vōnd nei' vōnd pim'də. Siz amā' vanā' ti'ēsəmiēz i'ēvan'llən sāina vai'ldə, ku sāl paistən vālda. Sis se kītən, laz ra'dləgəd sūrd ōkud sainə, siz läji vālda. Un siz ne 't ra'dlənəd un tubā' um' vōnd vālda.

Siz um' vōnd tubā' vägi külma. Sis ti'ēsəmiēz um' sprī'ēžən, laz mūrtagəd q̄'i. Agā' siz nā't mūrtnəd, tubā' um' vōnd siēgid p'ē-rā'st külma. Siz vanā' ti'ēsəmiēz kītən: v'ēdāgid villiz lānga ümmər q̄'i, siz lem āb lä' ulz. Siz ne ā't v'ēdā'nəd, agā' lem um' lä'nd ulz. Siz vanā' ti'ēsəmiēz kītən, las kūtā'gəd q̄'jə. Siz ne ā't kūtā'nəd, sis tubā' iēnd lemməks.

Siz vanā' ti'ēsəmiēz kītən: «külāgid suolə». Siz ne ā't külanəd nurm pāl suolə. Sis pannəd kuora mā jūr un küldənəd, kas kazā'ji ka suolə. Vanā' ti'ēsəmiēz kītən, ku kazā'ji kül. Sis ka'zzən sūr suolə, agā' selli, ku kädü'dəks āb vii jūrə akkə. Siz ā't lä'nəd ni'ēməd suolə pāl. Sis ti'ēsəmiēz um' sprī'ēžən: kui' ni'ēməd jērā' sāb? ni ku i'ž lä'b ajā'm, siz bredüb suolə jērā'. Agā' siz ne ā't pannəd

ti'ēsomi'ē sūr rai' pāl istəm un siēn pātəg kädä, un siz nēla miēstə kändanəd tända, las se ajä'g nī'ēməd jērā'.

Siz ne ā't ürgənəd suolə nīto, agā' äb uot vīnəd nu'onūto — nāntən äb uo vond vikā'tə. Siz vanā' ti'ēsomiēz kītən, lassiji plīntaks suolə nurm pāld jērā'. Agā' siz ne ā't lassənəd un ne äb uot nu'olas-sənəd un ne ā't bäs suolə iēnəd. Siz ne ā't tuonəd lūnda q̄'i pāl un kūjastanəd s'ēdā, laz iēg pa suoləks — agā' se um' sul'lən jērā'.

Sis ti'ēsomi'ēd ā't lā'nəd kruogə. Sā'l um' vond ükš šūr runts. Siz ne ā't kü'zzənəd, kui s'ēdā' nutā'ji. Kruognikā' kītən, se volli irəd-izā'nd. Agā' nāntən um' vond vägi jēn' iridi. Vanā' ti'ēsomiēz kü'zzən: kui' jēn' se maksā'b. Kruognikā' kītən: k'olm sadā' ru'blə. Siz vanā' ti'ēsomiēz um' maksən. Agā' ni ne ā't lā'nəd jērā, vitā'nəd runts ka ūniz. Siz vanā' ti'ēsomiēz lā'nd ta'ggiz kü'zzəm, mis se irəd-izā'nd sōji. Kruognikā' kītən: mis āndab, s'ēdā' süöb. Siz vanā' ti'ēsomiēz kītən nānt munt ti'ēsomi'ēdən, ku se sōji rou'stə un luomidi. Ta äb uo nu'okūldən, kui' kruognikā' um' kītən. Siz ne ā't ürgənəd ra'bbə s'ēdā' runtsə. Siz runts um lā'nd katū'ks pāl. Siz ne sūr dālbaks ā't lā'nəd süskā'm — runts ai'lən pidz dalbə nānt eñtsən silmzi un mē' j'ēdsped'i un sis ta'ggiz lā'nd katū'ks pāl. Sis ti'ēsomi'ēd lā'nəd ku'bbə täi'z sprī'ēžəm, kui' tām' tutkā'm sākks, ta ju sōji nānt eñtsəd jērā' tūkkiz. Siz vanā' ti'ēsomiēz kītən: patni tubā'n tul' jūrə, laz runts palā'g jērā'. Sis pannəd tubā' jūr tul' — tubā' ürgən pal'lə, agā' runts ai'lən mē' un t'oiz katū'ks pāl ül'zə. Vanā' ti'ēsomiēz kītən: pangid set sīn täi'z tul' jūrə — nāb kus ta siz lā'b. Runts lā'nd mē' täi'z un k'olmiz katū'ks pāl ül'z. Vanā' ti'ēsomiēz kītən: kütā'ji parā'mist tūkkiz jēlü'd jērā', äb ku runts ēji jēl'lə, siz ju ta sōji nānt jērā'. Siz runts ai'lən mītsə j'ēdsped'i.

Siz nāntən äb uo vond leibə. Siz vanā' ti'ēsomiēz kītən, lē'ji sēm' ü'd kiu', siz jovā'ji jou'di. Siz ne ā't kiērənəd kiu' sūr mä'g pāl ül'z un sis sāl' mä'g allə um' vond sūr jāra. Siz vond sāl'd kiu' mē' lassimist. Siz vanā' ti'ēsomiēz kītən: laz ükš miēz pistā'g eñts pā kiu' silmə, mūta kiu' ai'liji jarrə: siz rištī'ng nēji, kus ta sāji. Siz laskənəd kiu' vāldin — miēz vond kiu' silmas. Sis kiu' lā'nd amā' m'ēkəks neme lōd jarrə sil'. Siz ne äb uot nānəd äb miēstə äb kiu'və.

Siz nā't ürgenəd ū'to pūu'və k'o'ddə ti'édə. Ne ā't ti'énəd ū'd kiēla. Siz um' tund s'odā'. Siz ne ā't lā'nəd jarrə s'ēda k'ēllə jērā' glā'bbəm. Siz vanā' ti'ēsamiēz kītən, i'ēdiji lā'ja aigā' pāl tā'd sīn, kus lassiji kiēla si'zzol, sis ti'ēdiji, kus kuožə ta līji.

Siz ne ā't v'ēdā'nəd bālkidi mā'g pāl tūkkiz ū'l'z. Sis te per'ri se um' ai'lən ta'ggiz. Siz ne ā't lassənəd ū'd t'oiz balk ta'ggiz, laz lūk s'ēdā' volšəm. Siz ne ā't vo'dlənəd: āb kumbit āb uo tund ta'ggiz. Siz vanā' ti'ēsamiēz kītən: lassiji vel k'ōlmiz, siz ju ne tullid ta'ggiz. Se ka āb tund. Siz vanā' ti'ēsamiēz kītən: lassigid nānt tūkkiz ta'ggiz, siz ne tullid — agā' mit ūkš āb uo tund ta'ggis. Siz lā'nəd ūdstiz ra'dlēm. Jērā'.

Szószerinti Szuomi-finn fordítás.

Rajarahvas — ne ovat tupaa alkaneet tehdä. Silloin he eivät ole yhtään ikkunaa¹ tehneet, mutta tupa on ollut pimeä. Silloin he ovat panneet liikkeelle (tkp. nostaneet) lautamiehet, jotta lautamiehet päättäisivät, kuinka tupaan valo² tulee sisälle. Lautamiehet ovat sanoneet: ottakoon joka ainoa säkin ja lähtekööt ulos, avatkoot säkin suun (tkp. tehkööt säkin suun valloilleen), niin lähtee valo säkin sisälle ja sitten pankoot hyvin nopeasti säkin suun kiinni, että valo ei lähde ulos, sitten viekööt tupaan ja laskekoot säkin suun taas auki, niin tulee muka tupa valoisaksi. Mutta silloin he ovat kantaneet päivän läpi: tupa on ollut niin pimeä kuin on ollutkin. Silloin kaikkein vanhin lautamies on katsellut seinän raosta,³ että siellä on paistanut valo. Silloin hän on sanonut: hakatkoot suuret aukot seinään, niin tulee valoisaksi. Ja niin on tupa ollut valoisa.

Sitten on ollut tupa kovin kylmä. Lautamies on määrännyt että muuraisivat uunin.⁴ Ja he ovat muuranneet, tupa on ollut sittenkin kylmä. Niin vanha lautamies on sanonut: vetäkää villainen lanka ympäri uunin, niin lämmin ei lähde ulos. Niin ne ovat vetäneet, mutta lämmin on lähtenyt ulos. Silloin vanha lautamies on sanonut, että lämmittäisivät uunia. Ne ovat lämmittäneet, niin tupa on tullut lämpöiseksi.

Silloin vanha lautamies on sanonut: «kylväkää suolaa.» Niin he ovat kylväneet peltoon suolaa. Sitten ovat panneet korvan

maahan ja kuullelleet, tokko suola myös kasvaa. Vanha lautamies on sanonut, että kasvaa kyllä. Niin on kasvanut suuri suola, mutta semmoinen, että käsin ei voi siihen tarttua. Silloin ovat lähteneet lehmät suolaan. Lautamies on arvellut, kuinka lehmät pois saa? nyt kun itse lähtee ajamaan, niin lamaa (tkp. kahlaa) suolan maahan. Mutta sitten he ovat panneet lautamiehen suuren rahin päälle istumaan ja hänelle patukan käteen ja sitten neljä miestä kantanut häntä, jotta hän ajaisi lehmät pois.

Sitten he ovat alkaneet suolaa niittää, mutta eivät ole voineet sitä niittää — heillä ei ole ollut vikahdetta. Silloin vanha lautamies on sanonut, että pitää ampua pyssyllä suola pellostä. Ja sitten ne ovat ampuneet eivätkä ole saaneet sitä ammutuksi ja ovat ilman suolaa jääneet. Niin ne ovat tuoneet lunta uunin päälle ja kuivanneet sitä, jotta se muuttuisi suolaksi, mutta se on sulanut pois.

Sitten lautamiehet ovat lähteneet krouviin. Siellä on ollut suuri kolkikissa. He ovat kysyneet, mikä sen nimi on (tkp. kuinka sitä nimittää). Krouvari on sanonut, että se on hiirten-herra.⁵ Mutta näillä on ollut sängen paljo hiiriä. Vanha lautamies on kysynyt: kuinka paljon se maksaa. Krouvari on sanonut: kolme sataa ruplaa. Vanha lautamies on maksanut. Mutta nyt ne ovat lähteneet pois, ottaneet kissan myös mukanaan. Nii nvanha lautamies on lähtenyt takaisin kysymään, mitä se hiirten-herra syöpi. Krouvari on sanonut: mitä antaa, sitä syöpi. Vanha lautamies on sanonut näille muille lautamiehille että se syö ihmisiä ja eläimiä. Hän ei ole kuunnellut, kuinka krouvari on sanonut. Sitten ne ovat alkaneet lyödä kissaa. Kissa on lähtenyt katon päälle. Sitten ne suurella korennolla ovat lähteneet pistämään — kissa hyökännyt pitkien korentoa heidän silmillensä ja alas edelleen⁶ ja sitten takaisin lähtenyt katon päälle. Silloin lautamiehet kokoontuneet taas päättämään kuinka se tuhottaisiin (tkp. kuinka tämän v. tälle loppu saisi), tähän, syöpi heidät tykkänään suuhunsa. Vanha lautamies on sanonut: sytyttää tuvan tuleen (tkp. panee tupaan tulen), jotta kissa palaisi. Sitten ovat sytyttäneet tuvan tuleen — tupaa on alkanut palaa, mutta kissa on rientänyt pois ja toisen katon päälle ylös. Vanha lautamies on sanonut: sytyttäkää vain se taas palamaan (tkp. pankaa vain sinne taas tuli juureen) — saapi nähdä (tkp. näkee), kunne se sitten lähtee. Kissa lähtenyt alas taas ja

kolmannen katon päälle ylös. Vanha lautamies on sanonut: parempi on polttaa tykkänään asunnot,⁷ kuin että kissa jää eloon, silloinhan tämä syöpi heidät suuhunsa. Niin kissa on juossut metsään edelleen.

Sitten näillä ei ole ollut leipää. Vanha lautamies on sanonut: pitää lähteä saamaan yksi kivi, sitten jauhaa jauhoja. He ovat kierittäneet kiven suuren mäen päälle ylös ja niin siellä mäen alla on ollut suuri järvi. Sitten on ollut sieltä kivi alas laskeminen. Vanha lautamies on sanonut: yksi mies pistäköön päänsä kiven silmään, muuten kivi syöksyy järveen: silloin ihminen näkee, kunne se saapi. Sitten ovat laskeneet kiven valloilleen — mies ollut kiven silmässä. Sitten kivi lähtenyt miehineen kaikkineen niinkuin luoti järveen sisälle. Sen jälkeen he eivät ole nähneet ei miestä, ei kiveä.

Sitten he ovat alkaneet kirkkoa tehdä. He ovat tehneet yhden kellon. Sitten on tullut sota. He ovat lähteneet järveen kelloa kätkemään. Vanha lautamies on sanonut: pitää leikata veneen reunaan merkki siihen paikkaan, johon laskee kellon sisälle, sitten tietää, mihin paikkaan se tulee.

Sitten ne ovat vetäneet hirsii mäen päälle tykkänään ylös. Viimeinen se on syössyt takaisin. Silloin he ovat laskeneet toisen hirren, jotta se lähtisi sitä etsimään. He ovat odottaneet: ei kumpikaan ole tullut takaisin. Silloin vanha lautamies on sanonut: laskee vielä kolmannen, sittenpä ne tulevat takaisin. Sekään ei ole tullut. Vanha lautamies on sanonut: laskekaa ne tykkänään takaisin, sitten ne tulevat, mutt'ei yksikään ole tullut takaisin. Sitten ovat lähteneet uudestansa hakkaamaan. Sen pituinen se.

¹ Tkp. = läpeä. ² Tkp. = valkea. ³ Tkp. = vaiheelta. ⁴ Tkp. = ahjon.
⁵ Tkp. = isäntä. ⁶ Tkp. = edespäin. ⁷ Tkp. = elot.

A határi nép házat kezdett építeni. Aztán egy ablakot sem csináltak és a ház sötét volt. Aztán rábírták az esküdteket, hogy mondják ki, hogyan jöhet világ a házba. Az esküdtek azt mondták, fogjon mindenki egy zsákot és menjenek ki, nyissák ki a zsák száját, akkor bemegy a világ a zsákba és aztán nagyon gyorsan tegyék be a zsák száját, hogy a világ ne menjen ki, azután vigyék a házba és megint nyissák ki a zsák száját akkor világos lesz a ház. Hát aztán egész nap hordották: a ház olyan sötét maradt, mint volt.

Akkor a legöregebb esküdt a falnak egy hasadékán át meglátta, hogy ott világ fénylik. Akkor azt mondta, vágjanak a falba nagy lyukakat, akkor világos lesz. És aztán vágtak és a ház világos volt.

Aztán a ház nagyon hideg volt. Az esküdt azt mondta ki, hogy rakjanak egy kályhát. Hát aztán megrakták, a szoba mégis csak hideg volt. Akkor az öreg esküdt mondta: húzzatok gyapjufonalat a kályha körül, akkor nem megy ki a meleg. Aztán húztak, de a meleg kiment. Akkor az öreg esküdt mondta, fűtsenek be a kályhába. Aztán befűtöttek és a ház meleg lett.

Aztán az öreg esküdt mondta: vessetek sót. Azután vetettek sót a földbe. Azután fülüket a földre tették és hallgatóztak, hogy nő-e a só. Az öreg esküdt mondta, hogy nő bizony. Azután nagy só nőtt, de olyan, hogy nem lehetett kézzel hozzá nyúlni. Akkor tehenek mentek a sóra. Az esküdt kimondta: hogyan lehet eltávolítani a teheneket? ha maga megy hajtani, akkor legázolja a sót. Hát akkor az esküdtet egy nagy padra ültették és egy nagy korbácsot adtak a kezébe és azután négy ember vitte őt, hogy hajtsa a teheneket.

Azután kezdtek vágni a sót, de nem tudták levágni — nem volt nekik kaszájuk. Akkor az öreg esküdt azt mondta, hogy puskával kell ellőni a sót a földről. Hát aztán lőttek és nem lőtték meg és só nélkül maradtak. Aztán havat vittek a kályhára és szárították, hogy sóvá legyen — de bizony elolvadt.

Aztán az esküdtek korcsmába mentek. Ott egy nagy kandúr volt. Aztán kérdezték, hogy minek híják őt. A korcsmáros azt mondta, hogy az az egerek ura. Nekik pedig sok egerük volt. Az öreg esküdt kérdezte: mi az ára neki. A korcsmáros azt mondta: háromszáz rubel. Akkor az öreg esküdt megfizette. Hát aztán elmentek a kandúrt is magukkal vitték. Aztán az öreg esküdt visszament megkérdezni, hogy mit eszik az egerek ura. A korcsmáros azt mondta: a mit ad az ember, azt eszik. Akkor az öreg esküdt azt mondta a többi esküdteknek, hogy embereket és állatokat eszik. Ő nem hallotta, hogy mit mondott a korcsmáros. Aztán verni kezdtek a kandúrt. A kandúr a háztetőre ment. Aztán egy nagy doronggal kezdtek szúrni a kandúrt — a kandúr leszaladt a dorong hosszában velük szembe és le a földre s aztán visszament a háztetőre. Aztán az esküdtek megint összeültek határozni, hogy lehetne őt elveszíteni, ő mindnyájukat meg fogja enni. Akkor az öreg esküdt

mondta: föl kell gyűjtani a házat, hogy a kandúr égjen el. Aztán fölgyűjtották a házat, a ház égni kezdett, de a kandúr lerohant s egy másik háztetőre föl. Az öreg esküdt mondta: gyűjtsátok meg azt is — meglátjuk, hogy akkor hová fog menni. A kandúr megint lement és föl egy harmadik háztetőre. Az öreg esküdt mondta: jobb lesz a házakat mind leégetni, mint ha a kandúr életben marad, mert akkor őket fogja megenni. Aztán a kandúr elrohant az erdőbe.

Akkor nekik nem volt kenyerek. Aztán az öreg esküdt mondta, el kell menni egy követ keresni, aztán lisztet kell őrölni. Aztán fölhengerítették a követ egy nagy hegy tetejére, a hegy alatt pedig egy nagy tó volt. Aztán le kellett eresztetni a követ. Az öreg esküdt mondta: egy ember dugja be a fejét a kő lyukába, másképp a kő rohan a tóba: akkor meglátja az ember, hová fog menni. Aztán eleresztették a követ — egy ember volt a kő lyukában. Akkor a kő ment emberestül együtt mint a golyó a tóba. Aztán nem látták sem az embert, sem a követ.

Aztán templomot kezdtek építeni. Egy nagy harangot csináltak. Akkor háború lett. Aztán mentek eltenni a harangot egy tóba. Akkor az öreg esküdt mondta, hogy jegyet kell vágni a csónak szélébe azon a helyen, a hol a harangot beeresztik, akkor megtudják, hogy micsoda helyen lesz.

Azután gerendákat húztak föl egészen a hegy tetejére. Akkor az utolsó rohanva dőlt vissza. Aztán egy másik gerendát eresztettek le utána, hogy menjen azt keresni. Aztán vártak, egyik sem jött vissza. Akkor az öreg esküdt mondta: le kell eresztetni még egy harmadikat, akkor majd visszajönnek. Az sem jött. Aztán az öreg esküdt mondta: eresszétek mindannyit vissza, akkor jönnek — de egy sem jött vissza. Aztán mentek újakat vágni. Eddig van.

Dr. SETÄLÄ EMIL.